

Kvinnehelse i et folkehelseperspektiv

Folkehelseforeningen, 4. september 2024

Marianne Gjellestad

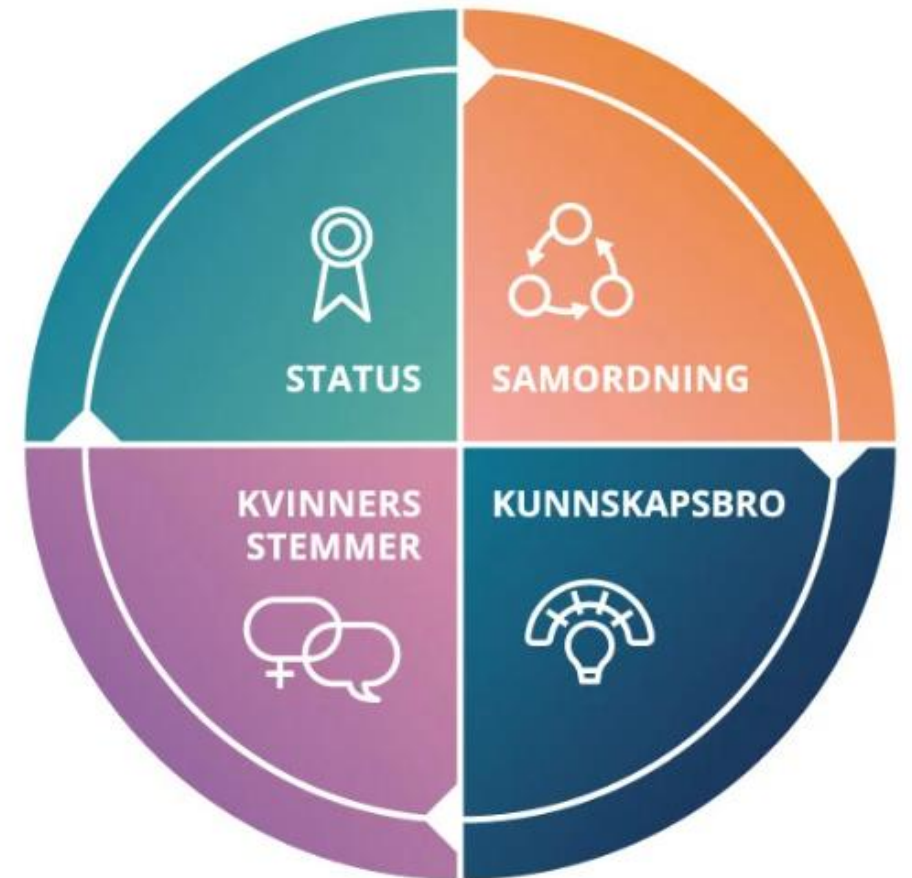
Phd-stipendiat, institutt for ernæring og folkehelse, fakultet for helse og idrettsvitenskap, Universitetet i Agder

Folkehelserådgiver, Agder fylkeskommune

Kvinnehelse

NOU 2023: 5 “Den store forskjellen. Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse”

1. Kvinners helse har lav status
2. Mangelfull samordning har konsekvenser for kvinners helse
3. Kunnskapsbroen svikter- kunnskapen når ikke fram
4. Kvinners stemmer får for lite gjennomslag

Bakgrunn: Kvinner i arbeidslivet

- Generelt lavere sysselsetting
- Høyere sykefravær
- Mer deltidsarbeid
- Hva vet vi om årsakene?
 - Strukturelle og kulturelle forhold
 - Arbeid og arbeidsmiljø
- Hva med biologiske kjønnsforskjeller?
 - Hormonelle endringer og livsfaser
 - Svangerskap og reproduksjon
 - Kroniske og komplekse lidelser

Forskningsprosjekt 2021-2024:

Hva betyr kvinnehelse for deltakelse i arbeidslivet?

- Kartleggingsoversikt over kvinnehelse og arbeidsliv
 - Menstruasjon
 - Svangerskap og reproduksjon
 - Menopause
 - Oppsummert
 - Manglende kunnskap
 - Kunnskapen vi har tas ikke i bruk
 - Behov for opplæring av ledere
 - Åpenhetskultur

Forskningsprosjekt 2021-2024:

Hva betyr kvinnehelse for deltakelse i arbeidslivet?

- Kartleggingsoversikt over kvinnehelse og arbeidsliv
- Kvalitativ studie fra sykehus: Intervjuer med sykepleiere og fokusgruppe med ledere
- Kvalitativ studie fra videregående skole: Intervjuer med lærere og fokusgruppe med ledere

Hva betyr kvinnehelse for deltakelse i arbeidslivet?

- Kvinnehelsens kompleksitet og manglende anerkjennelse
 - Kvinnehelse oppleves som summen av hvordan du håndterer livet
 - Kvinnehelse usynlig i arbeidsliljøet, livsfase og syklus isoleres til privatlivet
 - Kroniske lidelser ignoreres
 - “Friske” informanter hadde også plager
 - Personlige begrensninger defineres av arbeid/arbeidsmiljø
 - Manglende anerkjennelse på flere nivåer: hos kvinnene selv, hos lederne/organisasjonen og i samfunnet

Hva betyr kvinnehelse for deltakelse i arbeidslivet?

- Arbeidsmiljø som betingelse for helse
 - Fysisk arbeidsmiljø
 - Organisatorisk arbeidsmiljø
 - Psykososialt arbeidsmiljø
- Ulike forventninger til kvinner og menn?

«Det var en fastlege på den tiden, da jeg skulle søke politiskolen... han skrev at jeg burde ikke ha et yrke som krevde tunge løft og stor belastning (...) Men han syntes det var helt innafor at jeg ble sykepleier. Så akkurat der kom ikke tunge løft og stor belastning inn som et element en gang.»

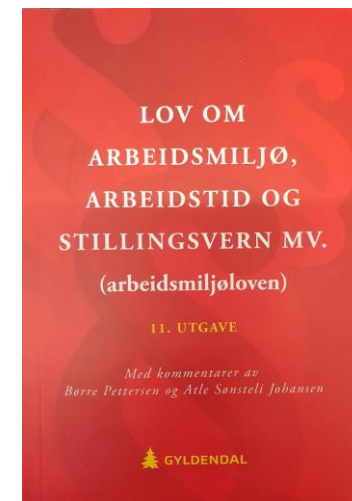
Sykepleier 6

Hva betyr kvinnehelse for deltakelse i arbeidslivet?

- Kvinneres rolle i reproduksjon
- Synliggjøring, ikke sykeliggjøring
- Videre forskning
- Implikasjoner for praksis

Implikasjoner for praksis

- Inkludere kvinners helse i det systematiske HMS-arbeidet
- Kartlegging og risikovurdering av arbeidsmiljø er lovpålagt
- Tiltak skal gjenspeile det reelle utfordringsbildet
 - Type belastning i arbeidet
 - Helse og livsfaser hos arbeidstakerne
 - Utforming av en gjennomgående livsfasepolitikk som inkluderer kvinners helse

Takk for oppmerksomheten!

Kontakt:

marianne.gjellestad@uia.no

marianne.gjellestad@agderfk.no

Telefon: 970 06 244

AGDER
fylkeskommune

UiA Universitetet
i Agder